

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

136. An Episcopus post matrimonium contractum dispensatione
subreptitia obtenta, possit dispensare in eo impedimento, dispensationem
Pontificis confirmando? Ex p. 9. tr. 7. & Misc. 2. res. 40.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

patet, non bene dixisse Texedam, in illo solo casu supra adducto, nostram sententiam verificari posse: nam in multis verificatur, ut cum aliquis proximus matrimonium contrahere astringitur ob legitimam prolem, ob restaurandum honorem, ob discordias legendas, vel ob propriæ animæ salutem.

Sup. hoc sit
præ in Ref.
130. §. Qui-
bus.

3. His suppositis, ad questionem propositam in titulo Resolutionis respondeo affirmatiue. Dico igitur, Episcopum posse suo Vicario, & cuilibet alteri potestatem dispensandi in impedimentis ob urgentem necessitatem specialiter delegare, sicuti docuit Covarruuias lib. 3. ar. cap. 20. à num. 6. Sanch. lib. 2. disp. 40. à n. 15. Gutierrez de matrim. cap. 4. num. 16. Ratio ea est: quia hæc potestas à Pontifice conceditur Episcopis, quatenus tales sunt At iurisdic-tio Principis privilegio competens alicui, non qua talis persona est; sed quatenus talem dignitatem, vel officium retinet, non est delegata, sed ordinaria, & iurisdictionis ordinariæ iura habet, ut tradit Bartolus in l. Ambrosia, n. 3. ff. de decretis ab ordine faciend. Covarruu. d. c. 20. n. 6. Sanch. disp. 40. num. 14. Gutierrez n. 16. Ergo hæc potestas Episcopis competens, cum eorum dignitati, & officio perpetuo sit annexa, delegari potest, iuxta Gloss. in cap. fin. de officio Ordinarij. Quod ad id verum est, ut non solum possit Episcopus hæc potestatem delegare pro vno, vel alio casu occurrere, postquam ipse casus evenerit, ut placuit Henriquez lib. 6. de panu. cap. 14. num. 7. in c. commemo. l. O. c. lib. 14. de irregularit. cap. 19. in fine: sed antequam casus velus evenerit, poterit hanc potestatem Vicario, vel alteri, ad omnes casus eventuros specialiter delegare. Verbum enim, specialiter, non specialem casum exigit; sed specialem, & expressam delegationem, ut tradit, aliis relatis, Sanch. d. disp. 40. n. 17. Gutierrez c. 49. n. 21. Et hanc opinionem tenet etiam Hurtadus de matr. disp. 26. diff. 2. n. 7. cui adde Martinum Perez disp. 44. sect. 7. n. 3.

4. Nec obstat Concilium Tridentinum sess. 2. c. 6. de reformatione, ubi concedit Episcopis calus Pontifici occultos, & explicat, per se, vel per Vicarium: ergo clarè denotat, non posse Episcopos delegare, ubi non committitur Episcopis delegandi potestas. Respondeo Concilium solum velle Vicarij Episcopi non habere ex generali commissione Vicariatus, prædictos casus nisi sibi specialiter committantur; non verò intendere Episcopo negare potestatem generaliter delegandi.

RESOL. CXXXVI.

An Episcopus post matrimonium contractum, dispensatione subiectionis obiecta, possit dispensare in eo impedimento, dispensationem Pontificis confirmando? Ex part. 9. tit. 7. & Misc. 2. Ref. 40.

Sup. hoc sit
præ in Ref.
132. §. Nota
tamen. & in
Ref. 133. §.
Notandum
est.

§. 1. Affirmatiue videtur respondere Hurtadus de matrim. disp. 26. diff. 2. num. 9. quia hoc videtur concessum in cap. Quia circa, de affinit. & consanguinitate quatenus Pontifex consultus de his qui subreptitia dispensatione contraxerunt, respondit Episcopo interroganti: Dissimulare poteris, ut remaneant in copula sic contracta, cum ex separatione videas grave scandalum imminere, illa namque dissimulatio, dispensatio est. Nam, licet dissimulatio Superioris, que suo facto, & impunitate fit, non sit dispensatio, ut probat textus in cap. Cum iam dudum, de præbend. at dissimulatio verbis facta, dispensatio cenferi debet: quia est quedam approbatio. Et circa hanc sententiam dubius manet Basilius Poncius de matr. lib. 8. c. 18.

2. Mihi verò prorsus displicet. Dico igitur cum Perez de matr. disp. 43. sect. 6. n. 15. non esse talem facultatem Episcopo concessam, quia textus solum habet, Episcopum dissimulare posse; ut remaneant illi in matrimonio mediæ dispensatione subreptitia contracto, si ex separatione grave imminet scandalum. Nam coniuges bona fide existimabant se legitime coniugatos esse & ex veritatis detractione timebatur græve scandalum: quapropter Papa tacendum, & dissimulandum esse dicit, illoque in matrimonio putatio, & invincibili ignorantia excusatio, permittendo esse. Nec opposita sententia ex textu in cap. Quia circa, vllatenus colligere potest, Pontificem Episcopis hanc potestatem concessisse: ad summum enim probaretur, eo casu datam fuisse illi Episcopo eam facultatem, non tamen inde inferendum est, omnibus Episcopis datam esse. Sed neque hoc ex prædicto textu probatur: non enim Pontifex alicuius dispensationis meminit; sed solum dixit, ob græve scandalum ex separatione imminens permittendo esse illos coniuges in sua bona fide perseverare. Si autem ipse Pontifex dispenseret, vel facultatem dispensandi Episcopo concederet, monendi essent coniuges, ut matrimonium reualidarent; quia copula subsequens, cum procederet ex errore, quo credebant se matrimonio esse ligatos, matrimonium constituere non poterat, & satis inconsequenter à suis principiis existimavit Basilius Poncius d. lib. 8. cap. 13. num. 7. ut interpretationem legitimam Th. Sanch. lib. 2. de matr. disp. 38. num. 12. impugnet: ut optime observat Caltr. Palaus tom. 5. disp. 4. punct. vlt. §. 1. num. 11. Non bene itaque Glossarum, Cardinalem Hostiensium, Henricum, Alexandrum de Nevo, Bartheleum, Conradum, Henriquez, & alios affirmatiue sententiam ad hæc sese dicendum est.

3. Nec supradictis obstat, Episcopos in sua Dicecesi, & Legatos in terminis suæ legationis videri posse dispensare in impedimento consanguinitatis, & affinitatis, iuxta Trid. sess. 24. c. 5. de reformatione. ubi Concilium permittit certis conditionibus dispensationem in gradibus prohibitis, non explicans à quo hæc dispensatio fieri possit: atque ita censetur concedere facultatem Episcopo, cum alioquin permissio nihil operatur. Confirmatur, Concilium etiam generale non potest Summo Pontifici præscribere, quibus conditionibus possit dispensare: cum ergo prædicto capite ad fiat, apparet per illud dari Episcopis potestatem dispensandi. Responderetur, negando Episcopis competere facultatem, de qua ibi est sermo: quod patet ex ipsa Ecclesiæ praxi: nullus enim ordinariè recurrit ad Episcopos pro impetranda dispensatione in gradibus prohibitis. Unde dico, Concilium eo loco non permittere dispensationem; sed tacite rogare Summum Pontificem, ut iis, quæ in prædicto capite ponitur, sese velit conformare non facile dispensando, nisi conditiones ibi requisite inveniantur in penis dispensationem. Ex quibus patet responsio ad confirmationem, quod scilicet, Concilium nullas imponat conditiones Pontifici, tanquam superiori; & tamen illud caput aliquid operetur: quia operatur per modum supplicationis ipsi Summo Pontifici factæ. Nec contrarium sustineri potest, ut præter rationes supradictas confirmat universalis consuetudo, & praxis Ecclesiæ, contra quam faxit Deus, quod quidam Antistes miserimè his temporibus non fuerit operatus, & in errore lapsus: & ided hanc sententiam, & omnia supradicta docet Perez ubi sup. n. 14. & præpos. 3. p. 9. 8. de disp. amb. 2. n. 6. & alij communitè.

RESOL.